

Reija Paananen, FT, dos. Asiantuntija, tutkija
Diakonia-ammattikorkeakoulu

D | HUB

Ensisijaisten hyvinvointi- muutosten arviointi

Yhteiskehittämisen
työkalut tutuiksi!

RATKAISUA VAATIVAT ONGELMAT

- DIAKIN OSAAMINEN JA TYÖVÄLINEET

Johtaminen

- ei johdeta kokonaisuutta
- ei yhteisiä tavoitteita
- tiedolla johtaminen puutteellista
- työskennellään silloissa
- kermankuorintaa resurssoinnissa

**PALVELUINTEGRAATION
MUOTOILU
ENSISIJAISET HV-MUUTOKSET
/MONITOIMIJAINEN
ARVIOINTI 3X10D**

Monialainen yhteistyö

- työnjaon epäselvyydet
- eriytyneet palvelut
- ei tunneta toisen työtä
- asiakkaita pallorellaan, siirretään, käännytetään
- päällekkäinen tuki tai asiakkaiden väliinputoaminen
- mitataan omia suoritteita, ei yhteisiä vaikutuksia
- yksilökeskeisyys, diagnosipohjaisuus

**ENSISIJAISET HV-
MUUTOKSET/MONITOIMIJAIN
EN ARVIOINTI
3X10D
PALVELUINTEGRAATION
MUOTOILU**

Asiakkaan kohtaaminen

- tieto ei kulje asiakkaan mukana
- useita asiakassuunnitelmia
- Kohtaaminen diagnoosi- ja ongelmalähtöistä = ei tule kohdatuksi kokonaisuutena
- palvelut eivät ole oikea-aikaisia eikä tarkoituksenmukaisia
- viive hoitoon pääsyssä, oikean palvelun löytämisessä
- asiakkaan näkökulmaa ei kuulla

**3X10
ENSISIJAISET HV-
MUUTOKSET/MONITOIMIJAIN
EN ARVIOINTI**

Ongelmia erityisesti monenlaista tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla ja palveluissa

- Siirtymät eivät ole pysyviä
- Asiakkaat ”väärissä” palveluissa
- Aloitetaan aina uudestaan alusta
- Jokaisella toimijalla omat suunnitelmat ja tavoitteet
- Asiakkaan näkökulma jää kuulematta
- Palveluiden kehittämisessä ei tarpeeksi tietoa asiakkaiden näkemyksistä palveluiden laadusta

-
- Tehdään suurten hyvinvointiharppausten edellyttämät pienet askeleet hyvinvoinnin polulla näkyväksi.

Ensisijaisia hyvinvointimuutoksia arvioimalla

- Voidaan keskittyä vahvistamaan hyvinvoinnin perustaa
- Saadaan osoitettua hyvinvoinnin vahvistuminen (ei tarvitse aina aloittaa alusta)
- Voidaan tehdä yhteisesti tehdyn moniammatillisen työn vaikutukset näkyviksi

-
- Oikea palvelu oikeaan aikaan oikealle henkilölle
 - Mahdollistaa myös palveluiden laadun kehittämisen

Mitkä ovat ensimmäisiä asioita, joihin pitäisi lähteä hakemaan vahvistusta, jotta päästään kohti pysyviä muutoksia?

Ensisijaisten hyvinvointi- muutosten arviointi

- **Perustuu tutkimukseen ja yhteiskehittämiseen**
 - Nuorten Ystävien Valmennuspajat, Työetsivä, ESR TL5-hankkeet, Duunipolku, Marke, Monni, Eteenpäin!
- **Joustava ja räätälöitävä viitekehys, josta voidaan valita relevantit arvioitavat osa-alueet**
- **Kysymysten avulla voidaan arvioida mm. luottamusta, tulevaisuuden uskoa, osallisuutta ja toimijuutta sekä palvelukokemuksia.**
- **Kehitetty erityisesti omatyöntekijän työkaluksi verkostomaisen työn suuntaamiseksi ja työn vaikutusten osoittamiseen.**
- **Arviota voidaan kysyä joko asiakkaalta, omatyöntekijältä tai muulta palvelujärjestelmän toimijalta tai yhdistää kaikkien näkemykset.**

Mitä ovat ensisijaiset hyvinvointimuutokset

- **Asiakkaan näkökulmasta**
- **Ammattilaisen näkökulmasta**

- **Kysymysten taustalla
monitieteinen teoriapohja
yhdistettynä käytännön
kokemuksiin**

Monitieteinen teoriapohja

Antonovskyn koherenssiteoria

Itsemääräämisteoria (Deci & Ryan), motivaatioteoria

Aivotutkimus

Osallisuuden ja toimijuuden liittyvät teoriat

Psykologinen pääoma

Merkityksellinen elämä ja identiteetti

ymmärrettävyys yhteisöllisyys
elämänhallinta status relatedness arvokkuus
mielekkyyys päämäärä hallittavuus
fairness autonomy certainty
kyvykkyys omaehtoisuus

"Tunnen kuuluvani johonkin, minut hyväksytään sellaisena kuin olen."
"Koen, että mielipiteilläni on merkitystä ja tullen kuulluksi" (Yhteenkuuluvuus, merkityksellisyyden kokemus)

"Haluan, pystyn, toimin"
(Oman elämän hallinta, pystyvyys, päätöksentekokyky ja toimijuus)

Voin itse vaikuttaa elämääni
(autonomia ja tulevaisuuden usko)

"Osaan, pystyn"
(Itseluottamuksen vahvistaminen - Usko itseän ja omiin mahdollisuuksiin ja vahvuuksiin)

"Ammattilaiset haluavat minulle hyvää" "Pyydän tarvittaessa apua ja pystyn ottamaan apua vastaan" (Luottamus työntekijään, ammattilaisiin)

Paananen Surakka Monitoimijainen arviontivaline ensisijaisten hyvinvointivaikutusten arviointiin / Diak 2019

mahdollisuudet sitoutuminen
realismi haluaa vaikuttaa
mieliala palvelut luottamus
osaaminen/vahvuudet
asiat voivat edetä tulevaisuus

Ensisijaisten hyvinvointi- muutosten arviointi

Yhteiskehittämisen
työkalut tutuiksi!

**Käytännön
sovellukset**

Käytännön sovellukset

- **Jälkihuollon laatu**
- **Työllistymisen edellytykset**
- **Sosiaalisen kuntoutuksen vaikutukset**
- **Osallisuus ja vaikuttaminen**

Vaikutusten arviointi

- **Hyvinvointimuutokset**
- **Laatu**

18+ -vuotiaille

Lue ensin kysymys ja arvioi sen jälkeen jokaiselta riviltä arvioitava asia ja rastita mielestäsi sopivin numero (0-10).

Nolla tarkoittaa, että olet erittäin tyytymätön ja kymmenen erittäin tyytyväinen. Numeron viisi kohdalla et ole tyytymätön tai tyytyväinen.

Kun ajattelet nykyhetkeä, niin kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin?

1 tervedentilaasi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

2 kykyysi voittaa elämässä eteen tulevia vaikeuksia

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3 asumisoloihisi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

4 päivittäiseen pärjäämiseesi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5 perheeseesi ja läheisiisi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

6 luotettavien ystävien määrään

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

7 taloudellisen tilanteeseesi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8 omien vahvuksiesi kehittämiseen (esim. harrastamalla mieluisia asioita)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

9 itsetuntoosi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10 elämääsi kokonaisuutena

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3X10D® on Diakonia-ammattikorkeakoulun rekisteröimä tuotemerkki. Elämäntilannemittarin käytöstä voittoa tavoittelevassa toiminnassa on sovittava erikseen Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Yhteyshenkilö: asiantuntija Sakari Kaimulainen, sakari.kaimulainen@diak.fi

3X10D-elämäntilannemittari

- Työväline hyvinvoinnin arvioimiseksi
- Perustuu tutkimukseen ja yhteiskehittämiseen, validi ja reliaabeli
- Mittaa nuoren kokonaisyhyvinvointia ja tyytyväisyyttä eri elämän osa-alueisiin
- 10 kysymystä, joihin vastataan asteikolla 0-10
- 3X10D-elämäntilannemittaria voidaan hyödyntää monipuolisesti nuorten kanssa työskennellessä, esimerkiksi:
 - ammattilaisen työvälineenä puheeksi oton tukena ja systematisoijana
 - yksilön, ryhmän tai alueellisen hyvinvoinnin tilan osoittajana
 - hyvinvoinnin muutosten seurantavälineenä
 - tehtyjen toimenpiteiden vaikutusten osoittajana yksilö- tai ryhmätasolla

”Hyvän jälkihuollon tunnusmerkit”

Työntekijään/Omaohjaajaan ja resursseihin liittyvät seikat

- Työntekijällä on aikaa
- Luottamuksellinen suhde omaohjaajaan

Kohtaamiseen, työntekoon ja työtapoihin liittyvät seikat

- Positiivinen kohtaaminen, aito kuuntelu
- rinnallakulkijuus, merkityksellisyyden vahvistaminen
- vahvistetaan nuoren pystyvyyttä ja uskoa tulevaan
- Tuki ja kannustus, tukee unelmia ja tavoitteita, vahvistaa tulevaisuuden näkyä

Tukitarpeisiin liittyvät seikat

- Kokonaistilanteen huomioiminen
- Asioiden selkeyttäminen, oman elämäntarinan jäsentäminen
- Elämisen taitojen saaminen, tukee eteenpäin ja ulos palveluista

Palveluihin liittyvät seikat

- palveluiden saatavuus, että on tukea tarjolla
- mahdollisuus yhteydenottoon matalalla kynnyksellä
- verkoston luominen, nuoren tarvitsemien palveluiden saatavuuden varmistaminen
- lähiyhteisön tai -verkoston tuen varmistaminen
- Vertaistuen mahdollistaminen

Yhteistyönä lopulliset 20 kysymystä jälkihuollon mittariin

18+ -vuotiaille

Lue ensin kysymys ja arvioi sen jälkeen jokaiselta riviltä arvioitava asia ja rastita mielestäsi sopivin numero (0-10).

Nolla tarkoittaa, että olet erittäin tyytymätön ja kymmenen erittäin tyytyväinen. Numeron viisi kohdalla et ole tyytymätön tai tyytyväinen.

Kun ajattelet nykyhetkeä, niin kuinka tyytyväinen olet seuraaviin asioihin?

1 terveydentilaasi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

2 kykyysi voittaa elämässä eteen tulevia vaikeuksia

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3 asumisoloihisi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

4 päivittäiseen pärjäämiseesi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

5 perheeseesi ja läheisiisi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

6 luotettavien ystävien määrään

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

7 taloudellisen tilanteeseesi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8 omien vahvuuksiesi kehittämiseen (esim. harrastamalla mieluisia asioita)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

9 itsetuntoosi

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10 elämäksi kokonaisuutena

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

C JÄLKIHUOLTOA KOSKEVAT LISÄKYSYMYKSET (ALUSTAVA)

Seuraavaksi voit arvioida samaasi tukea jälkihuollon työntekijöiltä ja palveluista. Kerro kuinka hyvin jälkihuolto tukee elämääsi. *Nolla tarkoittaa, että olet väittämän kanssa täysin eri mieltä ja kymmenen, että olet täysin samaa mieltä.*

Arvioi seuraavaksi tämän hetken tunnelmiasi:

1. Minua tuetaan ja kannustetaan

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

2. Mieleni otetaan huomioon

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

3. Voin itse vaikuttaa elämääni ja tulevaisuuteeni

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

4. Suhtaudun luottavaisesti tulevaisuuteeni

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Arvioi seuraavaksi samaasi tukea viimeisten kuukausien aikana

5. Työntekijöillä on minulle riittävästi aikaa

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

6. Luotan asioitani käsitteleviin työntekijöihin

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

7. Saan nykyisistä palveluista tarvitsemani tuen

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8. Voin vaikuttaa minulle tarjottuun tukeen

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

9. Työntekijät tukevat minua ottamaan vastuuta omista asioistani

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

10. Saan riittävästi tietoa tulevaisuuden vaihtoehtoista ja mahdollisuuksista

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

11. Miten saamasi tuki olisi parempaa? (avovastaus)

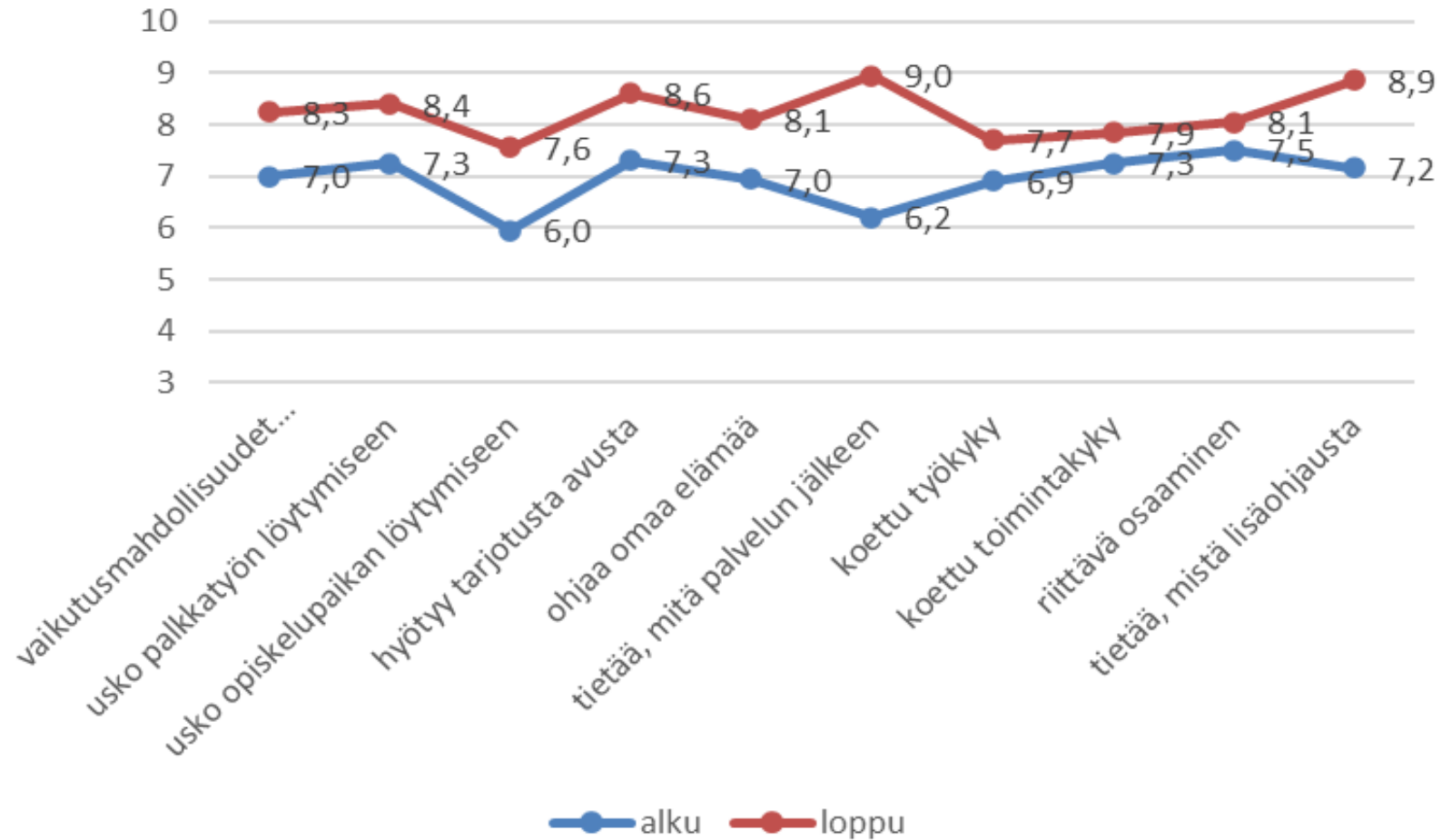
Työllistymisen edellytysten vahvistuminen

TE-palveluissa on tärkeää vahvistaa työllistymisen edellytyksiä, Talous & Yhteiskunta 2021

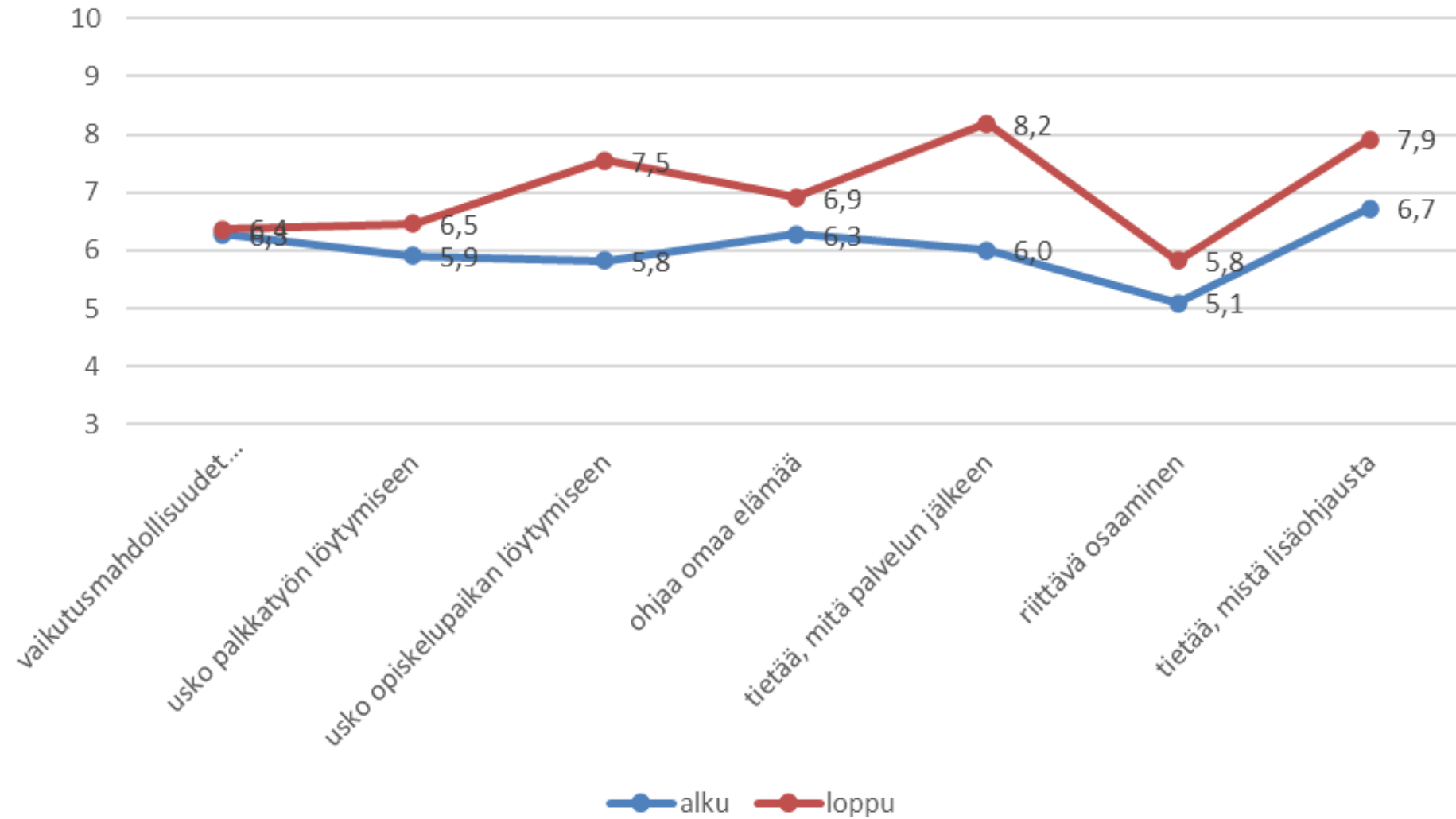
Paananen, Reija, FT., dos., asiantuntija, Diakonia-ammattikorkeakoulu
Teittinen, Outi, KTM, YTK, projektipäällikkö, Keski-Suomen ELY-keskus

- 2 erilaista uravalmennusta pilottina.
- Kokeiltiin, miten TE-palveluissa voidaan arvioida työllistymisen edellytysten vahvistumista.
- Selvitettiin, näkyvätkö palvelujen painotukset työllistymisen edellytysten muutoksina ja/tai hyvinvointimuutoksina.
- Arvioitiin, miten uravalmennukset, joissa painotetaan työllistymisen edellytyksiä, vaikuttavat asiakkaiden kokonaisyhyvinvointiin ja jatkosijoittumiseen, vertailu tavanomaisiin uravalmennuksiin

Ensisijaiset hv-muutokset + työ- ja toimintakyky sekä osaaminen, Kunnari

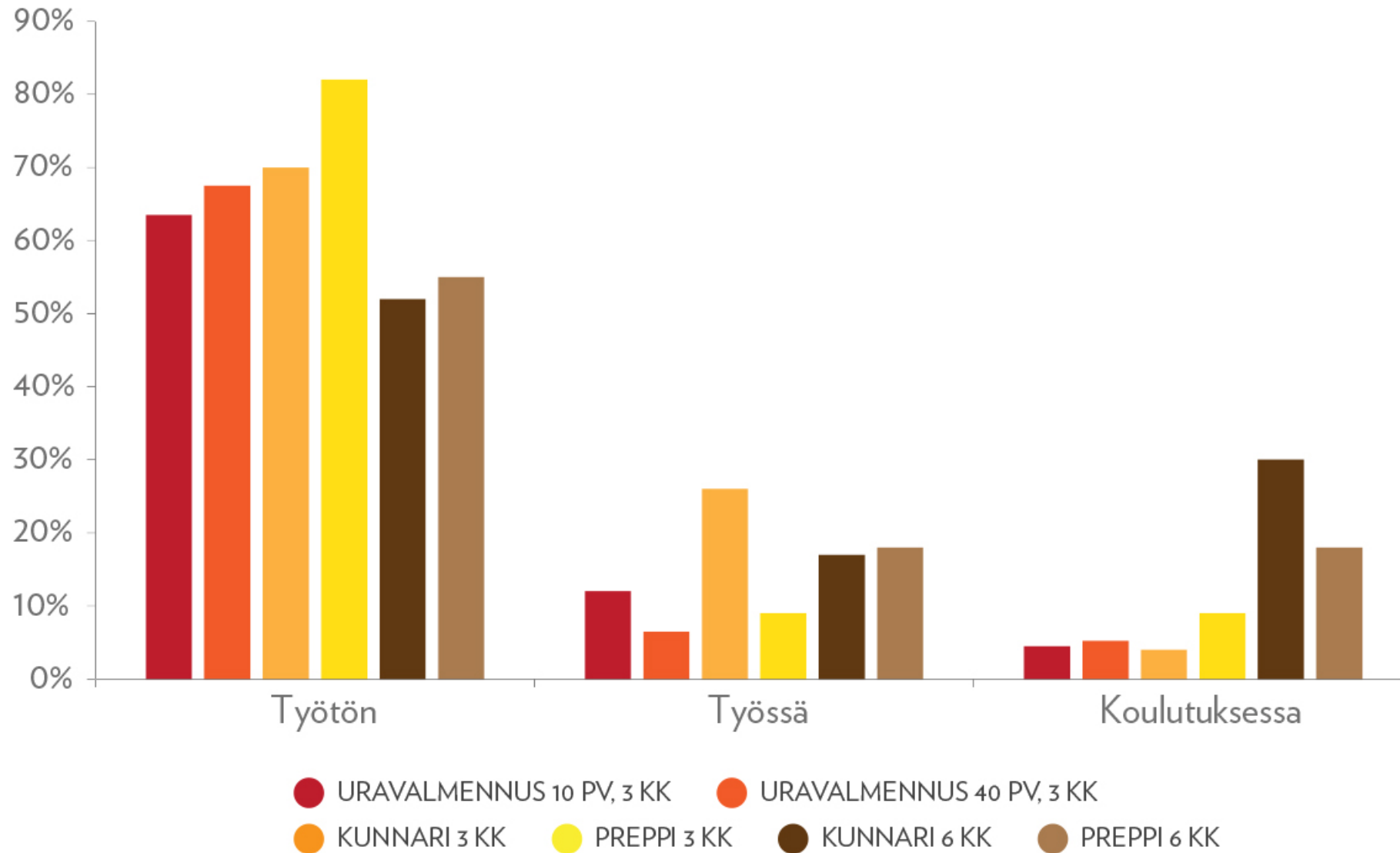
Ensisijaiset hv-muutokset + osaaminen, Preppi

Paananen, Teittinen: TE-palveluissa on tärkeää vahvistaa työllistymisen edellytyksiä, Talous & Yhteiskunta 2021

<https://labour.fi/t&y/te-palveluissa-on-tarkeaa-vahvistaa-tyollistymisen-edellytyksia/>

Työllistymisen uravalmennuksen jälkeen

Paananen, Teittinen: TE-palveluissa on tärkeää vahvistaa työllistymisen edellytyksiä, Talous & Yhteiskunta 2021

<https://labour.fi/t&y/te-palveluissa-on-tarkeaa-vahvistaa-tyollistymisen-edellytyksia/>

Palveluiden painotukset näkyivät havaituissa hyvinvointimuutoksissa. Vaikutukset näkyivät viiveellä koulutukseen hakeutumisessa ja työllistymisessä.

Johtopäätökset:

Palveluissa tulee tehdä näkyväksi se työ, jota tehdään työllistymisen edellytysten vahvistamiseksi, jotta siihen työhön myös satsataan.

Jos työllistymisen edellytysten vahvistumista ei tehdä näkyväksi, on vaarana, että asiakkaiden etenemistä työllisyyspolulla ei tunnisteta ja sitä ei pystytä tavoitteellisesti tukemaan. Tämä taas johtaa helposti ei-tarkoituksenmukaisten palveluiden tarjoamiseen ja käyttöön.

Sosiaalinen kuntoutus

Pilottina Yhdistämö-hanke

Asiakkaalle:

- 3X10D
- Ensisijaiset hv-muutokset, samat kuin jälkihuollossa

Kysymykset ammattilaiselle

Ensisijaiset
hv-
muutokset,
Yhdistämö

Sosiaalinen kuntoutus – kysymykset ammattilaiselle

Palvelut ja palvelun tarve

Seuraavissa arviointiasteikko 0-10 täysin eri mieltä – täysin samaa mieltä

- Asiakas saa palveluista tarvitsemansa tuen
- Asiakkaalla ei ole päällekkäisiä palveluja

Osallisuus ja osallistuminen

- Asiakas osallistuu hänelle suunniteltuihin toimintoihin ja palveluihin
- Asiakas toimii aktiivisesti oman hyvinvointinsa edistämiseksi

Hyvinvointi

- Asiakkaalla on riittävä arjen toimintakyky
- Asiakkaalla on positiivinen mieliala
- Asiakkaalla on realistinen käsitys omasta tilanteestaan

Luottamus

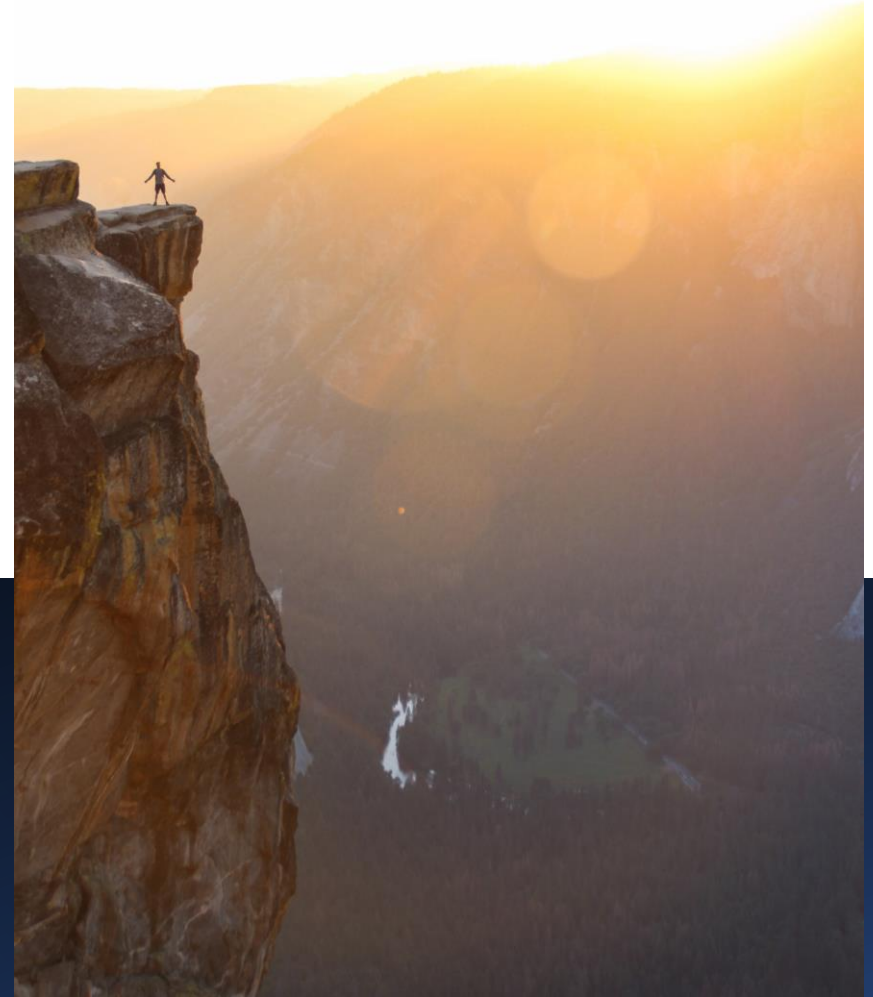
- Asiakas luottaa muihin ihmisiin
- Asiakas luottaa palvelujärjestelmään ja työntekijöihin
- Asiakas suhtautuu tulevaisuuteen luottavaisesti

Asiakas on edennyt asettamassaan tavoitteessa

Monitoimijaisen arvioinnin ulottuvuudet

	Yksilö	Yhteisö	Palvelut/ Palvelujärjestelmä/
Asiakas	Voin itse vaikuttaa elämäni ja tulevaisuuteeni	Uskallan tuoda oman näkemykseni esiin	Saan palveluista tarpeenmukaisen tuen
Ammattilainen/O mavalmentaja	Asiakkaalla on realistinen käsitys omasta tilanteestaan	Asiakas osallistuu hänelle suunniteltuihin toimintoihin	Asiakas luottaa palvelujärjestelmään /ammattilaisiin
Sidosryhmät	Asiakas edesauttaa omien asioidensa etenemistä	Asiakas luottaa muihin ihmisiin/tukevat yhteisöt	Oikeat palvelut käytössä

Jos hyvinvoinnin perusta on kunnossa, eteenpäin meno on helpompaa ja siirtymät pysyvämpiä.

***Olisiko ensisijaisten
hyvinvointimuutosten
arviointi työssäsi
tarpeellista?***

Olisiko se mahdollista?

Mitä se vaatisi

Lisätietoa

- <https://hub.diak.fi/etusivu/sparrausta-ja-tyokaluja/tyokalut-ja-valmennuspaketit/ensisijaisten-hyvinvointimuutosten-arviointi/>
- Paananen R, Ketola R, Kainulainen S: Lasten ja nuorten jälkihuoltoa kehitetään elämäntilannemittarin avulla. Dialogi, Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2020.
<https://dialogi.diak.fi/2020/11/19/lasten-ja-nuorten-jalkihuoltoa-kehitetaan-elamantilannemittarin-avulla/>
- Paananen, Teittinen: TE-palveluissa on tärkeää vahvistaa työllistymisen edellytyksiä, Talous & Yhteiskunta 2021
<https://labour.fi/t&y/te-palveluissa-on-tarkeaa-vahvistaa-tyollistymisen-edellytyksia/>
- Teittinen, Outi & Paananen, Reija, Uravalmennuksella tuetaan askelia kohti työllistymistä, Keski-Suomen ELY-keskus, Ajankohtaisia tarinoita Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toiminnasta, 1.6.2020
- Paananen, Reija; Surakka, Anne, Moniammatillisen työn arviointi vaatii järjestelmällistä kokonaistilanteen ja yhteisvaikutusten tarkastelua, Turun Sanomat, TS-Yhtymä, 2020

Kiitos!

Reija Paananen

- FT, dos.
- Asiantuntija, TKI
- Projektipäällikkö
- reija.paananen@diak.fi
- Twitter: @reijapaananen
- LinkedIn
- +358 40 5084294